

Prekinjena skrb za človeka – upokojenca

Sloveniji imamo 33 domov upokojene stare občane. en najbolj modernih in od- to urejenih domov za osta- e lahko rečemo, da je dom upokojence na Taboru 10 v bljani v občini Center.

dom za upokojence se de- na objekt A, to je stari del na v sedemnadstropni zgrad- zgrajen pred sedmimi leti, 12-nadstropni prizidek od- ka B doma upokojencev. V nu upokojencev na Taboru data med vsemi upokojenci edno prijateljstvo in harmo- a, saj so se vdali v usodo ljenja »mladost ne pride več aj«. Ostarele mamice in te dobro vedo, da jim je da življenja prinesla, da žive omu na Taboru kot ena zina.

Prava doma Tabor 10 in nje- direktorica Meta Bele lepo bijo za vse oskrbovance, ta- da vlada v domu zadovolj- o. Posebno oskrbovanci ce- o in spoštujejo socialno de- ko Cirilo Svetina. Vedno z mehom in vljudnostjo prav- kemu oskrbovancu prijazno zdravi in je vedno priprav- na pomagati brez razlike rbovancu ali oskrbovanki vsakem času in vsaki pri- nosti v splošno zadovoljstvo h ostarelih upokojencev v nu. Tudi ostali uslužbenci medicinskih sester do po- ežnic in do zadnje snažilke amejo stare ljudi v domu so jim upokojenci hvaležni lepe in spodbudne besede. 7 domu vladata red in či- ča. V A in B zgradbi so eno- dvoposteljne sobe s sanita- ami. Pri vsaki postelji je trjena nočna svetilka, na zi pa stoji namizna stoječa ktrična svetilka. V sobi je na peč. Sobe so svetle in ajo balkon in zavese. Vsako lstopje ima čajno kuhinjo, kopalnico z banjo in tušem. dniki so vedno čisti in snaž- Hrana je zadostna, okusna, betiki pa dobijo po hišnem

zdravniku določen obrok diet- ne hrane. Za oskrbovance je v domu določena velika svetla jedilnica. Za upokojence zunaj doma pa je v rabi manjša je- dičnica. Prvega marca smo od- prli še bife.

V domu upokojencev vlada svoboda, kakor je določeno po ustanovi, hišnem redu in sta- tutu doma upokojencev.

Imamo 40 dvoposteljnih in 190 enoposteljnih sob. V domu je še 60 postelj za oskrbovan- ce, ki potrebujejo zdravstveno nego.

Vseh postelj v A in B domu je torej 330. Vseh upokojencev v Sloveniji bo kmalu 200.000.

V domu na Taboru se upo- kojenci združujejo v politične organizacije. Mnogi so člani SZDL, ZB NOV, v domu je or- ganizacija RK z nad 100 člani, so pa tudi člani društva upo- kojencev. Med letom v domu organizirajo razne proslave in izlete po domovini.

Upokojenci-oskrbovanci v za- vodu ohranijo vse pravice ob- čana, ki jih zagotavljajo ustava in naši zakoni.

Precej oskrbovancev ima po sobah svoje televizorje, radio- aparate in tranzistorje. Tudi uprava doma je dala namestiti po dnevnik sobah televizorje, radioaparate v splošno zado- voljstvo vseh upokojencev.

Po svetu se vse bolj zanima- jo za stare in ostarele ljudi. Ljudje živijo dalj časa, zato je starih ljudi čedalje več. Stari ljudje pa želijo, da bi bila star- rost prijetna. Star človek si želi v domu počitka in čimveč obi- skov.

Upokojenci v domu upoko- jencev na Taboru preživljajo poslednje dneve življenja v za- dovoljstvu, v miru in sreči, saj vedo, da uprava doma Tabora očetovsko skrbi za vse svoje oskrbovance. Nadvse so zado- voljni, da tudi na stara leta nekdo skrbi zanje, da niso še pozabljeni.

A. Z.

Družina črnega laboda vali mladiče
Pomlad v živalskem vrtu

O urejanju očetovstva in preživnine

Center za socialno delo ob- čine Ljubljana-Center je pred- ložil skupščini poročilo o svo- jem delu v zvezi z ugotavlja- njem očetovstva in urejanjem preživnin v letih 1965 do 1971. Brez posebne razprave je skup- ščina sprejela to poročilo in zlasti zaključne ugotovitve ter predloge, da je treba reševati vprašnja v zvezi z nezakonski- mi rojstvi in problematiko ne- zakonskih otrok v smislu nu- denje čimširše socialne pomoči in varnosti. Posebej pa skupšči- na podpira predlog, da se da v novi rodbinski zakonodaji skrb- stvenemu organu možnost za- stopanja otrokovih pravic pred sodišči, kadar mati tako želi.

Sicer pa je Center za social- no delo navedel konkretne po- datke o številu obravnavanih zadev z omenjenih področij v preteklih sedmih letih. Med drugim navaja, da je bilo v teh letih število nezakonskih roj- stev v občini Center nekoliko večje kot v republiškem meri- lu — v primerjavi s številom vseh rojstev. Razmerje neza- konskih otrok nasproti številu rojstev je v centru doseglo 9,4 odstotka, v republiškem meri- lu pa 8,7. To je videti razum- ljivo, ker velja domneva, da se na podeželju rodi manj neza- konskih otrok. Strokovnjaki Centra pa so ugotovili, da se je večina nezakonskih mater pri- selila v Ljubljano iz okoliških krajev in tudi iz drugih repub- lik. Zato je omenjeni odstotek normalen in sprejemljiv.

Center za socialno delo je v omenjenih letih obravnaval 417 nezakonskih rojstev in 239 pre- živnin. Pregled po posameznih letih kaže, da so nezakonska rojstva v precejšnjem upadu, močnejše so se povečala le v le- tu 1970. Podatki tudi kažejo, da je znatna razlika med številom prijavljenih nezakonskih roj- stev in številom predlogov za ureditev očetovstva. Do tega pa prihaja predvsem zato, ker ma- tere že po uvedbi postopka več- krat menjajo prebivališče, po- tem pa se postopek ustavi. Za- nimalno je tudi, da se je od 246 vabljenih zaradi ureditve oče- tovstva zglasilo le 135 očetov — 103 od njih so priznali očetov- stvo, 32 pa je to zanikalo. Če je ta ugotovitev kar ugodna, pa je porazno, da v preostalih 98 primerih ni bilo mogoče uo- tovitvi bivališča otrokovega do- mnega očeta.

Podatki o starosti nezakon- skih mater povedo, da je bilo na Centru največ mater starih od 21 do 25 let. Ugodno pa je, da je vedno manj nezakonskih mater, ki so rodile pred 18 le- tom starosti, ko niso niti ma- terialno niti psihično sposobne nuditi otroku vse potrebno za njegov razvoj. Večina med nji- mi pa je nekvalificiranih de- lavk in gospodinjstskih pomoč- nik, v prvih dveh starostnih skupinah do 20 let je precj tu- di dijakinj in studentk.

In za kakšne preživnine so se dogovorili na Centru? Na raz- polago imamo podatke o vseh obravnavanih primerih, tudi ti- stih, zaradi katerih je prišla mati le, da bi uredila preživ- nino, kajti otrok je imel oče- tovstvo že pred leti priznано ali sodno ugotovljeno. Tako je bilo vloženih 239 predlogov za plači- lo preživnine. V več kot polo- vici primerov so bile sklenjene poravnave o plačilu preživnine. Najbolj ugodno je bilo v tem primeru leto 1969, ko je bilo us- pešno rešenih kar 90 odstotkov vseh predlogov. Višina preživ- nin je bila dogovorjena seveda za zelo različne zneske. V letu 1965 je bilo na primer kar 19 dogovorjenih preživnin izpod 100 din mesečno in le 5 med 100 in 200 din. v letu 1971 pa ni bilo več nobene takšne. Torej se tudi preživnine dvigajo s po- rastom življenjskih stroškov. Prav zato je bilo v letu 1971 največ poravnav za zneske med 300 in 400 din.

Center za socialno delo je na- dalje še posebej opozoril na postopek v preživninskih zade- vah kot tudi v zvezi z ureja- njem očetovstva. Ugotovili so, da se matere zelo redko poslu- žujejo sodne poti in ponavadi šele po dolgotrajnem prepriče- vanju. Eden izmed razlogov je brez dvoma preobremenjenost pravne pomoči pri sodišču. Pre- cej omenjenih zadev se namreč konča kar pri Centru, čeprav za mater in otroka neuspešno. Matere, ki so jih s težavo pre- pričali, da nadaljujejo postop- pek, tudi po dolgotrajnem ča- kanju na sodiščih ne pridejo na vrsto, da bi jim sestavili tožbo za plačilo preživnine. V posebno nujnih primerih sicer sodeluje Center s sodiščem in izjemoma tudi nudi takojšnjo pravno pomoč. Obstaja pa še en razlog, zaradi katerega ma- tere ne gredo rade na sodišče.

Tudi če jim na pravni pomoči pri sodišču brezplačno sestavi- jo tožbo, mati nima denarja, da bi v pravdi imela poobla- ščenja oziroma odvetnika, kar pa je pri nasprotni stranki, o- trokovem očetu, skoraj redno. Zato so številne matere izrazile željo, da bi jim v primeru ne- uspešnega posredovanja skrbst- venega organa na Centru sesti- vili tožbo in po njenem poobla- stilu naj bi delavec Centra za- stopal otroka tudi v pravdi. Se- veda pa je zato potrebna spre- menjena rodovinska zakonodaja in ustrezna kadrovska zasedba socialnih služb.

Na koncu poročila je Center strnil ugotovitve takole:

— število nezakonskih roj- stev v občini Ljubljana-Center je nekoliko višje od republiške- ga poprečja, kar je razumljivo, glede na mestno območje in migracijo prebivalstva s pode- želja v mesto;

— od celotnega števila evi- dentiranih nezakonskih rojstev je bilo v občini Center vloženih približno 70 odstotkov predlo- gov za urejanje očetovstva;

— četrtino vloženih predlo- gov za priznanje očetovstva je bilo priznanih na Centru za so- cialno delo, v drugih primerih pa je bil postopek ustavljen, ker domnevnega očeta ni bilo moč najti, ali je bilo očetovst- vo zanikano, ali potem sodno ugotovljeno;

— med nezakonskimi matera- mi je največ nekvalificiranih delavk in gospodinjstskih pomoč- nic z nizkimi osebnimi dohod- ki;

— v obravnavanem obdobju je 239 mater vložilo predlog za plačilo preživnine in v več kot polovici primerov so bile ske- njene poravnave;

— višina na Centru dogovor- jene preživnine je višja, kot se določa v sodnem postopku;

— mater ne vlagajo zahtev- kov za povrnitev pripadajoče- ga dela stroškov zaradi noseč- nosti in poroda ter stroškov za preživljanje tri mesece pred in tri mesece po porodu, čeprav imajo pravico do tega po te- meljnem zakonu o razmerju med starši in otroki;

— matere se nerade poslužu- jejo sodne poti za ugotavljanje očetovstva in ureditev preživ- nine, zato je nujno, da zakon pooblasti za zastopanje pred sodišči tudi skrbstvene organe.

D. SKOK

di zame je pomlad